

از دیدگاه مدیر عامل بانک صنعت و معدن

نقش نظام بانکی در تقویت زنجیره های ارزش جهت رونق تولید

امروزه توسعه زنجیره های ارزش از مقدم ترین سیاست های توسعه و رونق اقتصادی در جوامع محسوب می شود. در واقع، رقابت از کسب و کارها به سمت زنجیره های ارزش هدایت شده است و صاحب نظران معتقدند که کسب و کارها به اندازه زنجیره ارزش خود باکیفیت و رقابتی هستند. به این مفهوم که چنانچه زنجیره های بالادستی و پائین دستی کسب و کارها رقابت پذیر نباشند، کیفیت و رقابت پذیری سایر عاملان در حلقه های زنجیره ارزش کاهش می یابد و آسیب پذیری حلقه های زنجیره ارزش نیز اثر منفی خود را بر سایر حلقه ها خواهد گذاشت.

به گزارش سایت خبری پرسون، روابط عمومی بانک صنعت و معدن در گفتگو با حسین مهری مدیرعامل بانک صنعت و معدن به بررسی نقش نظام بانکی در رونق تولید و تقویت زنجیره های ارزش پرداخته است که در ادامه می آید:

۱- مقصود از تقویت زنجیره های ارزش چیست و چگونه باعث رونق تولید بدون تورم می شود؟

در نگاه کلان و ملی به رشد و رونق اقتصادی، امروزه زنجیره های ارزش در کشورمان با زنجیره های ارزش سایر کشورها در بازارهای هدف و صادراتی در حال رقابت هستند و واگذاری و از دست دادن بازارهای صادراتی و بین المللی باعث آسیب پذیری کل زنجیره ارزش می شود. به عنوان مثال، واگذاری بازارهای صنایع غذایی در کشورهای همسایه به شرکت های رقیب (مانند ترکیه و عربستان) باعث آسیب پذیری بخش های روستایی می شود که نهاده ها و حلقه های آغازین زنجیره ارزش صنایع غذایی هستند و برعکس موفقیت شرکت های صادراتی ما در بازارهای بین المللی باعث افزایش اشتغال و درآمد سرانه حلقه های مختلف زنجیره ارزش در داخل کشور می شود. این موفقیت خود مرهون کیفیت و تقویت حلقه های مختلف زنجیره های ارزش در بخش های مختلف صنعتی، معدنی، کشاورزی و خدمات است. رقابت پذیری زنجیره های ارزش داخلی همچنین باعث رونق تولید از طریق کاهش وابستگی به محصولات و خدمات وارداتی و تحقق اقتصاد مقاومتی و خوداتکایی (در مقابل خودکفایی) می شود به طوریکه تحریم های ظالمانه حداقل اثر را بر زندگی روزمره و حیات کسب و کارها در کشور داشته باشند. لذا، مداخله سیاستی در جهت شناسایی گلوگاهها و تنگناهای زنجیره های ارزش و تقویت اقتصادی (مانند بهبود کیفیت محصولات، استفاده از فناوری های نوین، کاهش هزینه، افزایش سرعت، ایجاد ارزش افزوده بالاتر و غیره)، اجتماعی (مانند توزیع عادلانه درآمد و سود بین حلقه های مختلف، بهبود کیفیت محیط کار، تعادل ساعات کار و غیره) و زیست محیطی (مانند توجه به مباحث زیست محیطی، عدم فشار بر منابع آبی، کاهش آلودگی محیطی زیست و غیره) آنها باعث رونق تولید و توسعه اقتصادی پایدار در کشور می گردد.

۲- در این میان نقش نظام بانکی برای تقویت زنجیره های ارزش و به تبع آن افزایش تولید چه می تواند باشد؟

نظام بانکی کشور از طریق تامین مالی زنجیره ارزش (به عنوان یکی از مهمترین نهاده های تولید) می تواند نقشی اساسی در تقویت زنجیره های ارزش مختلف صنعتی، معدنی، کشاورزی و خدماتی (مانند گردشگری) ایفا نماید. رویکرد تامین مالی زنجیره ارزش نه تنها به تقویت حلقه های مختلف زنجیره ارزش می تواند کمک نماید، بلکه باعث کاهش ریسک ها و تحقق بهتر مأموریت های نظام بانکی از طریق مصرف هوشمندانه تسهیلات در گلوگاهها، ایجاد اتحادهای استراتژیک بین حلقه ای، کاهش ریسک اعتباری، به هدف نشینی تسهیلات و ارائه وثایق می گردد.

۳- مصرف هوشمندانه تسهیلات در گلوگاهها به چه معناست؟ بانک صنعت و معدن چه اقدامی در این مورد داشته است؟

در تحلیل زنجیره ارزش، گلوگاهها به نقاطی اطلاق می گردد که رفع آن باعث اثر تصاعدی در عملکرد زنجیره ارزش می گردد (مثلا ایجاد پالایشگاه شیر در زنجیره ارزش لبنیات). با توجه به محدودیت منابع مالی کشور و لزوم مصرف هوشمندانه آن، به خصوص در شرایط کنونی کشور که حجم نقدینگی موجود منشا بسیاری از مشکلات اقتصادی مانند تورم است، رویکرد زنجیره ارزش و تخصیص منابع به گلوگاهها باعث تقویت و رونق زنجیره های ارزش و اثر تصاعدی اقتصادی برای کشور می گردد. بانک صنعت و معدن با توجه به این رویکرد به شناسایی و گزینش طرح های صنعتی می پردازد و نسبت به ایجاد واحدهای تکمیل کننده زنجیره ارزش می پردازد و همچنین از طریق ارائه تسهیلات مختلف به خصوص سرمایه در گردش مانع از اخلاص و تعطیلی بنگاه هایی می شود که به عنوان گلوگاه در زنجیره ارزش و تولید تلقی می شوند.

۴- در خصوص ایجاد اتحادهای استراتژیک بین حلقه ای صحبت کردید در خصوص اثرات آن بر تامین مالی بخش تولید، اگر امکان دارد جزییات بیشتری را مطرح بفرمایید؟

رویکرد زنجیره ای در تامین مالی باعث می شود که حلقه های مختلف زنجیره ارزش به صورت استراتژیک به هم متصل شوند و باعث ایجاد اثر سینرژیک بین حلقه ای شود. به عنوان مثال، با اعطای تسهیلات خرید تضمینی به خریداران نهاده ها و نیز تسهیلات بروز رسانی فناوری ها به تولید کنندگان (مثلا استفاده از سیستم های مکانیزه آبیاری) می توان انگیزه به روز رسانی فناوری ها در تولید کنندگان و خرید محصولات/نهاده های دانش بنیان را در خریداران تقویت نمود.

۵- چگونه می توان از مفهوم زنجیره ارزش در کاهش ریسک اعتباری بهره جست؟

یکی از مشکلات نظام بانکی کشور وجود ریسک اعتباری بالا ناشی از فقدان اطلاعات کامل برای ارزیابی اعتباری افراد حقیقی و حقوقی می باشد. در این حالت، با رویکرد تامین مالی زنجیره ارزش می توان از اهلیت و صلاحیت سایر اعضای حلقه ها برای کاهش ریسک اعتباری استفاده نمود. مثلاً با دریافت سود تسهیلات از محل فروش نهاده ها/قطعات به خریداران (بازپرداخت وام توسط واسطه ها) می توان ریسک اعتباری تولید کنندگان نهاده ها (مثلاً کشاورزان و یا قطعه سازان) را کاهش داد.

۶- دیگر مزایای رویکرد زنجیره ارزش در تامین مالی کدامند؟

یکی از نگرانی های مهم در نظام بانکی حصول اطمینان از مصرف تسهیلات در محل مناسب خود است که با رویکرد تامین مالی زنجیره ارزش و ارتباط حلقه های مختلف زنجیره ارزش می توان مطمئن شد که تسهیلات در محل مدنظر مورد مصرف شده است. یکی از محدودیت های حلقه های مختلف زنجیره ارزش عدم کفایت و توان برای ارائه وثایق (اضافی) جهت استفاده از تسهیلات بانکی (بیشتر) می باشد. در این حالت، استفاده از وثایق نرم مانند قراردادهای فروش به خریداران را می توان به عنوان تضامین مورد استفاده قرار داد.

۷- در پایان و به عنوان نتیجه گیری از مباحث مطرح شده چه نکاتی را حایز مطرح شدن می دانید؟

به طور کلی، رویکرد زنجیره ارزش امروزه یکی از موثرترین رویکردها برای مداخله سیاستی و نهادی جهت شناسایی گلوگاهها و فرصت ها و رفع و استفاده از آنها برای روان سازی و تقویت اقتصادی، اجتماعی و زیست محیطی زنجیره های ارزش برای کاهش وابستگی به واردات و افزایش صادرات از طریق افزایش رقابت پذیری زنجیره های ارزش است که منجر به رونق تولید در بخش های مختلف صنعتی، معدنی، کشاورزی و خدمات می گردد که به نظر می رسد حلقه ای گمشده در سیاست گذاری توسعه اقتصادی در کشور است که نیازمند توجه بیش از پیش است.